

ÍTRÓTTUR

FÓTBÓLTUR

RÍK SØGA – MEN BLEIK NÚTÍÐ

Ungarn hevur nógv avrik at vísa á í fótibóltssøguni við tveimum HM-silvurmerkjum, trimum olympiskum gullmerkjum, og einum HM-metsigri, tá teir vunnu 10-1 á El Salvador í HM-endaspælinum í Spania í 1982. Men síðani 1986 hevur gamla stórliðið ikki vunnið seg í eitt endaspæl. Tað er tí eitt lið undir trýsti, sum spælir ímóti Føroyum týskvøldið

Heri Simonsen

Ungarn fær ikki so nógvar klokkur at ringja hjá teimum yngru fótibóltsfjepparunum, men hjá okkum, sum eru í góðum árum, og ikki minst hjá teimum eldru fótibóltsfjepparunum fær Ungarn nógvar klokkur at ringja. Søguliga er talan um eitt stórlið, men hyggja vit eftir avrikunum seinastu 30 árinum hevur verið talan um eina sovandi kempu. Gamla stórliðið hevur nevnliga ikki vunnið seg í eitt endaspæl síðani HM-endaspælið í Meksiko í 1986. Hesaferð hevur Ungarn fingið eina heldur slaka byrjan uppá EM-undankappingina við bert einum stigi aftaná tveir dystir ímóti Norðurirlandi heima (1-2), og Rumenia úti (1-1). Tað er tí eitt lið, sum er undir trýsti, sum Føroyar mótir á Tórsvølli týskvøldið klokkan 19.45.

Landsliðssøgan byrjaði í 1902

Ungarn er millum tey eldru landsliðini í heiminum. Longu í 1902 spældi Ungarn fyrsta landsdystin. Hesin var leiktur á útivølli í Wien í Eysturríki, sum Ungarn var í ríki saman við fram til 1918. Hendan heystardagin 12. oktober tapti Ungarn 0-5 ímóti Eysturríki. Ungarn tók fyrstu ferð lut á olympisku summarleikunum í 1912. Á summarleikunum, sum vóru í Stockholm var liðið tó útsligið í fyrsta umfarinum. Undir fyrra heimsbardaga (1914-1918) spældi Ungarn heilar 19 landsdystir ímóti Eysturríki. Aftaná krígsslok kravdu tey bretska fótibóltsambondini, at Ungarn varð tveitt úr altjóða fótibóltsamgonguni, FIFA, sum revsing fyri lutin Ungarn hevði undir fyrra heimsbardaga. Hetta gekk FIFA ikki við til, og úrslitið varð, at Ongland, Skotland, Wales og Írland tóku seg úr FIFA

í 1919. Seinast í 1920-unum byrjaði ungarskur fótibóltur at mennast, og í 1927 vann Ungarn ein metstóran 13-1 sigur á Fraklandi. Hesi árinum spældi Ungarn nógvar landsdystir ímóti mið- og eysturveuropeiskum landsliðum.

HM-silvur í 1938

Fyrsta framúrskarandi úrslitið hjá Ungarn kom í HM-endaspælinum í Fraklandi í 1938. Ungarn vann í fjórðingsfinaluni 2-0 á Sveis, og í hálvfinaluni vunnu teir heili 5-1 á Svøríki, og vónirnar í heimlandinum, at Ungarn fór at vinna HM-gull vóru ikki heilt sørar. Í finaluni møtti Ungarn tó teimum tá verandi heimsmeisterunum úr Italia. Ungarar gjørdust ov stuttir í finaluni. Italia vann finaluna á tí olympiska leikvøllunum í París við 4-2. Talan var tó um besta avrikið hjá Ungarn nakrantíð, og HM-silvurmerkið boðaði frá bjørtum framtíðarvónum.

Taptu ein dyst í seks ár
Ungarn hevði eitt ótrú-

ligt lið í fyrru helvt av 1950-árunum. Serliga vóru tað fyra spælarar, sum øll fótibóltsáhugað í heiminum kendu. Talan var um framherjarnar, Ferenc Puskas og Sándor Kocsis, framrættaði half-backurin, József Bozsik

og hangandi framherjin, Nandór Hidegkuti. Talan var um eitt ótrúliga evnaríkt lið, sum var ein sonn fótibóltsopinbering við nógvum tekniskum snildum, og væl grunaðum taktikki. Í seks ár millum 14. mai í 1950 fram til 19. februar í 1956 tapti Ungarn bara ein dyst, men sigast má, at teir valdu lötuna illa, tá teir taptu tann eina dystin í hesum tíðarskeiðnum.

OL-gull og minnilig løta á Wembley

Í 1952 eydnaðist tað Ungarn at vinna sítt fyrsta heitið á teimum olympisku summarleikunum í Helsinki. Í fjórðingsfinaluni vann Ungarn 7-1 á Turkalandi, og í hálvfinaluni vunnu teir 6-0 á

Svøríki, sum hevði vunnið OL-gull á summarleikunum í London í 1948. Ungararnir hugtóku øll við sínum bergtakandi spæli, og í finaluni vann Ungarn 2-0 á Jugoslavia. Árið eftir framdi Ungarn enn eitt minniligt avrik. Ongland hevði fram til 1953 ongantið tapt ein landsdyst á heimavølli. 25. november í 1953 sendi Ungarn alt Ongland í koma, tá teir ógvuliga sannførandi vunnu heili 6-3 á Onglandi frammanfyri 105.000 gapandi áskoðarum á kenda Wembley leikvøllinum. Ítróttarskrivarnir hjá The London Times vóru so óðir um úrslitið, at teir prentaðu dystarfrásøgnina millum minningarorðini í blaðnum. 23. mai í 1954 møttust liðini í Budapest, og tá vann Ungarn ein lemjandi 7-1 sigur á Onglandi, sum enn í dag er størsta tapið hjá Onglandi nakrantíð. Tað var eingin ivi millum fótibóltsferfrøðingar í heiminum, Ungarn varð stórfavorittur til at vinna HM-endaspælið, sum skuldi verða í Sveis á sumri í 1954.

»Undurið í Bern«

Ungarn legði út sum eitt ódnarveður í HM-endaspælinum í 1954. Fyrst vunnu teir 9-0 á Suðurkorea, og so enn ein knúsandi sigur, hesaferð 8-3 á Vesturtýsklandi. Í fjórðingsfinaluni vann Ungarn 4-2 á Brasil, og í hálvfinaluni vunnu teir á teimum tá ver-

andi heimsmeisterunum úr Uruguay. Dysturin endaði 4-2 til Ungarn eftir longda leiktið. Nú varð dúkað til finaluna, og nærum øll vóru vís í, at Ungarn fór at sigra á Vesturtýsklandi í finaluni á Wankdorf leikvøllinum í Bern, Longu aftaná átta minuttirs spæl varð Ungarn á odda 2-0 við málum hjá Puskas og Zoltán Czibor, men longu í 18. minutti hevði Týskland javnað við málum frá Max Morlock og Helmuth Rahn. Í seinna hálvleiki søkti Ungarn nógva at tí vesturtýska málinum, men verjan og frálíki málverjin, Toni Turek hildu málið reint í seinna hálvleiki. Í 84. minutti hendi tað, sum eingin trúði fór at henda, Helmuth Rahn legði Týskland á odda 3-2. Puskas beindi bólti í vesturtýska málið áðrenn leiklok, men málið varð mett at verða offside, og tá William Ling brikslaði var eitt risastórt undur nevnt »Undurið í Bern« veruleiki. Ein ógvuliga beiskur biti hjá Ungarn, men í hjørtunum hjá øllum fótibóltsfjepparum var eingin ivi um, at heimsins besta lið hevði tapt HM-finaluna. Seinni er borið uppá mál, at vesturtýska liðið varð dopað, men tað er ikki endaliga prógvað.

Tvær OL-gull og málmet

Aftaná uppreisturin í 1956 flýggjaði Ferenc Puskas til

Spania, har hann fór at spæla við Real Madrid, og gjørdist spanskur ríkisborgari. Ungarn gjørdi tó nakrar skreytir í 1960-árunum. Bæði í summarleikunum í Tokyo í 1964, og í Meksiko býi í 1968 eydnaðist tað Ungarn at vinna OL-gull. Í 1960 vann liðið eisini eitt OL-bronsumerki. Í 1964 vann Ungarn 2-1 á Kekkosllovakia í finaluni, og í finaluni í 1968 vann Ungarn 4-1 á Bulgaria. Í 1972 gjørdi Ungarn tann higartil seinasta stóra vørrin. Tað eydnaðist Ungarn at vinna seg í EM-hálvfinaluna, har teir møttu Sovjet. Ungarn tapti 0-1, og dystin um bronsuna, sum spælt varð um til EM tá, tapti Ungarn 1-2 ímóti vertslandinum, Belgia. Á olympisku summarleikunum í München vann Ungarn seg aftur í OL-finaluna, men hesaferð gjørdist talan um tap. Í finaluni tapti Ungarn 1-2 ímóti Póllandi. Talan er um higartil seinasta heiðursmerki Ungarn hevur vunnið í fótibólti. Ungarn spældi seg í HM-endaspælini í 1978, 1982 og í 1986. Á hvørjum sinni vóru teir útslignir í bólkaspælinum. Ungarn megnaði tó at seta eitt met í HM-endaspælinum í Spania í 1982. 15. juni á Neuvo Estadio leikvøllinum í Elche vann Ungarn heili 10-1 á El Salvador, sum er størsti skrásetti sigurin í einum HM-endaspæli nakrantíð. Síðani 1986 hevur gamli fótibólts-risin ikki vunnið seg í eitt endaspæl. Nú halda ungavar, at tað er uppá hægstu tíð, og Føroyar eiga ikki at verða ein forðing á vegnum. Men kanska eitt undur hendir á Tórsvølli 60 ár aftaná undurið í HM-finaluni í Sveis?